

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Schildi[i] De Caucis

Schild, Johannes

Lvgd. Batav., 1649

Cap. VI. Plinii locus, super maritimis Chaucis, excussus. Insulae, quae Caucis oppositae, non freto, sed aestuariis, à continente secernebantur. Vectis antiquitus eadem facies. Cur à Septentrionibus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13007

stas & elegantia vultus æstimari, nisi cum turpi comparetur ac torvo: maris cœlique temperiem turbines tempestatésque commendant: vernantem floribus, aut maturefcentem frugibus annum, hiberni capimus æstimamúsque comparatione rigoris.

CAP. VI.

Plinii locus, super maritimis Chaucis, excussus. Insula, qua Caucis opposita, non freto, sed astuariis, à continente secernebantur. Vetus antiquitus eadem facies. Cur à Septentrionibus arenarii nostris obducti colles. Æstuarium mare vadisum Tacito: palus Dioni. Paroceanitidis nostra faciem Vitellii examussim delineat iter. Tumuli. Tribunalia Zeelandis plura reliqua, quam Caucis. Quia perpetuis undarum exponebantur injuriis, creditum nonnullis, ultrò, magnitudinis animorum testanda caussa, vim eos laceffere fluctuum voluisse. Imò, sumtis armis, bella suscipere cum fluctibus ausos. Inundationes.

A soli dotibus, ac vitiis, ad emissa transgressuro coloniarum manum Plinii locus injicit: qui talem ferè Paroceanitidi nostræ vultum tribuit, qualem ante repertos aggerum obices Zeelandia tulit. Lib. xvi. cap. i. Sunt verò in Septentrione visæ nobis Cauchorum gentes, qui majores minorésque appellantur. Vasto ibi meatu, bis dierum noctiúmque singularum intervallis, effusus in immensum agitur Oceanus, aeternam ope-

riens rerum natura controversiam: dubiūque terræ sit, an in parte maris. Illic misera gens tumulos obtinet altos, aut tribunalia structa manibus ad experimenta altissimi æstus, cassis ita impositis: navigantibus similes, cum integant aquæ circumdata: naufragis verò, cum recesserint. Undas non tota Chaucis admittebat, sed quæ patrem prospiciebat undarum. Plinius verò toti superfudit. More cupidinis humanæ, quæ libenter ex primo rerum intuitu universas æstimat, ac, prout prima sese obtulerunt, ita vel in laudem effunditur nimia, vel in vituperationem. Scimus equidem, placandum Caucho Veniliæ numen ac Salaciæ, seu, ut demtis loquamur involucris, hodièque Ponti versus littora salūmque, vehementem noscitari nostris exæstuationem. Quòd autem de regione, lite maris ac terræ, dicit, ex parte principe referendum ad insulas est, quæ littoribus obtensæ Cauchorum, ac, fretorum interluente non magno discidio, subtractæ continenti, nihil aliud sunt quàm *ἀπορρώγες*, seu fragmenta Chaucidis. Etenim ea tempestate nondum fretis abscindebantur, sed æstuariis, alternis vicibus modò insulæ, modò terræ portio continentis: nunc altissimis pleræque fluctibus assiduò cinctæ, ut non nisi navium adiri tramissu queant. Simile Vectis factum, aliarūmque circa Britanniam insularum, narrat

narrat

narrat in quinto Bibliothecæ Diodorus: Απο-
 τυπῆτες δ' εἰς ἀσραγάλων ῥυθμὸς, κρημίζουσι εἰς Ἴνα νῆσον,
 ἀρκυμῆτι μὲν τῆς Βρετανικῆς, ἀνομοζομῆτι δὲ Οὐίκλιν. καὶ
 γὰρ ταῖς ἀμπώτης ἀναξηρανομῆτι δὲ μετὰ τὸ πρῶτον, ταῖς ἀμώ-
 ξαις εἰς ταύτην κρημίζουσι δαψιλῆ τὴν κραιότερον. ἰδίον δὲ ἡ
 συμβαίνει πρὸς ταῖς πλησίον νήσους, τὰς μετὰ τὸ κρημῆτι τὴν
 Εὐρώπης καὶ τῆς Βρετανικῆς. καὶ μὲν γὰρ ταῖς πλημμυρίδας δὲ
 μετὰ τὸ πρῶτον πλημμυρίδας νῆσοι φαίνονται. καὶ δὲ ταῖς ἀμπώτης
 ἀπορρέουσι τῆς θαλάσσης, ἔτι πολλὸν τόπον ἀναξηραίνουσι, γεω-
 ρῆτι χερρόνησον. ἐντεθέν δὲ οἱ ἔμποροι ἀπὸ τῆς ἑλκωρίων
 ὠνῆτι, καὶ ἀρκυμίζουσι εἰς τὴν Γαλατίαν. Id est, Ta-
 lorum modo (plumbum album) conformatum,
 in quandam Britanniae adjacentem insulam, cui
 nomen Victis, deportant. dum enim per refluxus
 intervallum locus in medio deficcatur plaustis, lar-
 gam stanni vim transvectant. Insulis verò hisce vi-
 cinis, quæ Europam Britanniamque interjacent, pe-
 culiare quiddam accidit. Freto quippe interjecto per
 inundationem aestus aquis oppleto, insula esse adpa-
 rent. decedente verò per reciprocationem mari, in-
 gens loci spatium aquis defectum, peninsularum spe-
 ciem reddit: inde stannum ab incolis coemtum, in
 Galliam negotiatores deferunt. Insulas verò di-
 ctas littori quondam adhæfisse nostrati, ex eo
 quoque divinus aliquis effodiat, quòd, mu-
 niendis illis, ad Arctum quidem arenarias ad-
 molita natura moles est, ad Austrum verò, quo
 à continente afflantur, aut nullas aut immemo-
 rabiles: tanquam continuatæ telluris exitum

modò firmatura. Undam, quâ discerpimur,
Het Watt appellitamus, id est, mare vado-
 sum. Sic & Tacitus Annal. I. vocat. At Ger-
 manicus legionum, quas navibus vexerat, secundam
 & quartam decimam itinere terrestri P. Vitellio du-
 cendas tradit, quò levior classis vadoso mari innaret,
 vel reciproco sideret. Paludem Dio Cassius, in
 rebus Drusi, Lib. LIV. Ὠκεανὸν Ἀγ. ἔϕηνε κα-
 ταπλοῦρας, τῆς τε Φρεισίης ὠκείας, καὶ ἐς τὴν Χαυκί-
 δα Ἀγ. τῆς λίμνης ἐμβαλὼν, ἐκινδύωσε, ἔπειτα πλοίων ἐπὶ τῇ
 ἔϕ Ὠκεανῷ παλιρροίας ἐπὶ ξηρῷ ἰσορροπῶν. Id est, Tum
 Rheno in Oceanum devectus, Frisios perdomuit: &
 quum per paludem in Chaucida trajiceret, in peri-
 culum incidit, navibus maris refluxu in sicco desti-
 tutis. Cetera Chaucidis, obnoxia fluctibus, ex
 itinere Vitelliano discas, cum incomparabili
 verborum majestate repræsentato. Vitellius
 primum iter sicca humo, aut modicè adlabente aestu,
 quietum habuit. mox impulsu aquilonis, simul si-
 dere æquinoctii, quo maxime tumescit Oceanus, rapi
 agique agmen: & opplebantur terræ: eadem freto,
 litori, campis facies. neque discerni poterant in-
 certa ab solidis, brevia à profundis. sternuntur flu-
 ctibus, hauriuntur gurgitibus jumenta, sarcinæ.
 corpora examina interfluunt, occursant. permiscen-
 tur inter se manipuli, modò pectore, modò ore tenus
 exstantes, aliquando subtracto solo disjecti aut ob-
 rui. non vox, & mutui hortatus juvabant. adver-
 sante

sante undâ nihil strenuus ab ignavo, sapiens à prudenti, consilia à casu differre. cuncta pari violentia involvebatur. Tandem, postquam agmen in editiora subductum, sine utensilibus, sine igni, magna pars nudo aut mulcato corpore, pernoctâsset, acríque ac pugnaci pro fine subeundum deplorâsset inglorium exitium, *lux*, inquit, *reddidit terram, penetratúmque ad amnem Visurgim.* Scilicet hinc lucet, cur misertus sit eorum infelicitatem Plinius, quorum laribus obtigerat,

*Quæ neque subsedit penitus, quò stagna profundi
Acciperet, nec se defendit ab æquore tellus,*

Ambigua sed lege loci jacet invia sedes:

Vt appositè canit, in nono Pharsaliæ, Cordubensis. Navigantibus assimulat eos, cùm cingunt tuguria fluctus, naufragium passis, cùm destituunt: quia tumultis insuêrant, aut tribunalibus, paupertinas imponere casas. Editioribus inêdificata tumultis oppida, vicósque, cernimus: cetero maritimæ Chaucidis, sed Minoris imprimis, sic depresso solo, ut, aggerum objectu remoto, patenti sit Tethida gremio recepturum. Structa manu tribunalia Toxander plura, quàm Caucas, ostendit. Sed & sua, quæ nunc videt, aliquando Zeelandia leget. Etenim indigus terræ complanat omnia possessor. Ceterùm ex eo, quòd in tam dubia tellure

casas inaudiverat habitare Caucos, collegit Ephorus, sponte Celtas, ut discant omni generosum pectus exonerare metu, irruenti permittere domicilia Neptuno. Strabo lib. VII.

ὅτι ἀφοβίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκήντες, καὶ ἀκλύζουσι τὰς οἰκίας ὑπομύσσειν, εἴτ' ἀνοικοδομήσει, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς συμβαίνει φόρος ἐξ ὕδατος, ἢ πολέμου, ὅπως Ἐφορος φησὶν.

Quod Celtæ ad vacuitatem metus sese assuescentes, patiantur domos suas aquis obrui, rursúmque ædificent, pluresque eorum aquis quàm bello pereant, quod Ephorus tradidit. Ex eodem audaciùs alii mentiendi traxêre licentiam, ac si arma quoque capere Celtæ maritimi solerent, elementi furorem castigaturi. Fragmentum Nicolai Damasceni, quod apud Stobæum superest:

Κελτοὶ οἱ τὰ Ὠκεανῷ γήτινόντες, αἰχρὸν ἢ ἔσθ' τοῖχον καὶ ἀπίπτοντα ἢ οἰκίαν φύσσει. Πλημμυρίδου ἢ ἐκ τ' ἔξω θαλάσσης ἐπιχειρήσει μεθ' ὅσων ἀπαντῶντες ὑπομύσσειν, ἕως καὶ ἀκλύζων, ἵνα μὴ δοκῶσι φύσσει τ' ἰάνεσθαι φοβῆσθαι. Id sic interpretor: Celtæ Oceano propinqui, turpe ducunt, pariete vel domo collabente, fugere. Accedente verò maris exterioris aestu, armati occurrere sustinent, donec obruantur undis, ne, fugam capessendo, mortem timere videantur. Hi Æliano etiam imposuêre, quem ad Var. Hist. lib. XII. Nec immunem passi sunt à fabulis Aristotelem, qui Eudemiorum lib. III. cap. I.

οἶον, inquit, οἱ Κελτοὶ πρὸς τὰ κύματα ὅσων ἀπαντῶσι λαβόντες: καὶ ὅσων ἢ βαρβαρικὴ ἀνδρεία μετ' ἑμῶν ἐστίν.

Quem-

Quemadmodum Celtae, sumtis armis, occurrunt fluctibus: & omnino barbarorum fortitudo ex ira impetu procedit. Vnde Κελτικὸν Ἰράδιον, tanquam parcemiam, Græcus usurpabat. Hodie quoque cum Oceano, non ferro, sed cespite limove luctamur: invento continuæ molis aggerundæ propugnaculo. Quo debellato fata sternuntur, ædificia natant, homines ac pecudes ab avaris absorbentur aquis, atque adeò luxuriantis oræ felicitas atroci coërcetur inundatione. Paullò vetustiora vide. Historia Archiepiscoporum Bremensium: Anno Domini MCLXIV. Hartwico Archiepiscopo Conradum Episcopum, in Stadio consecratum, adhuc secum in Horburg detinente, XIV. Kal. Martii orta est tempestas maxima, & maris abundantia, & involvit aqua omnes fines maritimos Fresiæ, Hadeleriæ, & omnem terram palustrem Albiæ & VVirræ, & submersa sunt multa millia hominum & jumentorum. Sed & agnoscentem maris in Cauchos imperia Lipsium vide. De Constantia lib. I. cap. XVI. Diluvies maris subita inundatioque, quot terras imminuit, aut absorpsit! Olim magnam illam Atlantidem insulam (nec enim meo animo fabula est) postea Helicen, Buren: & ne ad vetera aut remota eamus, apud nos Belgas, patrum ævo, duas insulas cum oppidis virisque. Quin jam nunc cum maximè cærus ille Divus novos sibi sinus aperit, lambens cotidie & ab-

rodens infidum marginem, Frisiorum, Caninesatum, Cauchorum. Ac, quòd tyranno colla subderet Oceano, Frisia legitur in septem divisa Zeelandias. Oceani verò tyrannidē cum Iada promovet Amasus, & cum Albi Visurgis, vagi & expanditores amnes, identidem recusantes amare alveos suos, ac fluminum servare modum.

C A P. VII.

De Coloniis Cauorum. *Causse*, quæ nostros ad deducendas impulere. Populi frequentia. Metus ab Oceani barbarie. Negata regioni fœcunditas. Victoris arbitrium. Tempora deductarum dividuntur in ea, quæ purum spectavere Cauum, & quæ mixtum. Tiberius, inter Germaniæ dedititios, in Galliam Cauos trajecit. *Causse* trajectionis. In Hispania Cauci. Lubenter in nova sedium gentis suæ nomen emissi transfundunt. In Hibernia Cauci. Mixtus cetero Franco Cauus irrupit in Romana. Sed absque Cauicii nominis interitu. Francum nomen plurimæ trans Rhenum adoptavere nationes. Id, unà cum federe, servituti reperiunt averruncanda, Romanique artibus oppositum & armis. In Gallia Franci. Populorum vices. Permixtus Saxoni Cauus in Britanniam ivit, adscitus ab incola contra Picti violentiam Scotique. Gravis ei, quin & hostis, à quo fuerat adscitus. Hinc, ad incitas indigena redactò. Britannia Transmarina Saxonia. Cum Longobardo terruit Italiam Saxo. Flandriam, Brabantiam, Franciam colere jussus à Magno Carolo.

Coloniarum plures quidem possunt excogitari causæ deductarum: sed in his quatuor insignes eminent atque præcipuæ, quæ
ad